

Περιεχόμενα

Τρίτο Βιβλίο

Πρώτο Κεφάλαιο

Ο Βάλτερ της Μπιέν, δούκας της Αθήνας. Η Ματθίλδη του Ενό. Η κατάσταση στη Θεσσαλία. Οι πολεμικές επιχειρήσεις της Καταλάνικης Εταιρείας. Ο Θεοβάλδος Κεπόι και ο Ροκαφόρτε. Η Εταιρεία στη Θεσσαλία. Μπαίνει στην υπηρεσία του δούκα Βάλτερ. Ο πόλεμος του δούκα στη Θεσσαλία και η ρήξη του με την Εταιρεία. Αυτή στρατοπεδεύει στην Κωπαΐδα. Η διαθήκη του Βάλτερ. Ο αφανισμός του δούκα της Αθήνας 15

Δεύτερο Κεφάλαιο

Αναδρομή στην κατάσταση και την πολιτειακή συγκρότηση του γαλλικού δουκάτου της Αθήνας. Τιμαριωτισμός και αστοί. Λατινική εκκλησία και ελληνική εκκλησία. Επιστήμη και γράμματα. Ο διαχωρισμός των Ελλήνων απ' τους Φράγκους. Οι σχέσεις δικαίου. Θήβα και Αθήνα. Κτίρια. Ο πύργος Σαιντ Ομέρ στην Καδμεία. Κτίσματα στην Αθήνα. Η μονή Δαφνίου 41

Τρίτο Κεφάλαιο

Οι Καταλάνοι καταλαμβάνουν το δουκάτο της Αθήνας. Φυγή της χήρας του δούκα. Ο Βονιφάτιος της Βερόνας αποποιείται την ηγεσία της Εταιρείας· την αναλαμβάνει ο Ρογήρος Ντελόρ. Οι Καταλάνοι του δίνουν τα Σάλωνα. Προσφέρουν το δουκάτο της Αθήνας στον Φρειδερίκο της Σικελίας. Συμβόλαιο ανάμεσα στο βασιλιά και την Εταιρεία. Η αρχική συγκρότηση του καταλάνικου δουκάτου. Ο ινφάντης [βασιλόπουλο] Μαμφρέδος, δούκας της Αθήνας. Ο Μπερενγκάρ Εστανιόλ γενικός αναπληρωτής. Η συγκρότηση του δουκάτου 65

Τέταρτο Κεφάλαιο

Η κατάσταση στο Μοριά. Ο Φίλιππος του Τάραντα και η Αικατερίνη του Κουρτενέ. Η Ματθίλδη του Ενό και ο Λουδοβίκος της Βουργουνδίας. Το βασιλόπουλο της Μαγιόρκας, μνηστήρας της Αχαΐας. Η εκστρατεία του εκεί, η πάλη του με τον Λουδοβίκο της Βουργουνδίας και ο αφανισμός του. Τα στερνά της Ματθίλδης. Ο Βάλτερ της Μπριέν τιτουλάριος δούκας και μνηστήρας της Αθήνας. Ο πάπας και η καταλάνικη Εταιρεία. Η διακυβέρνηση του Εστατιόλ. Ο δον Αλφόνσος Φαντρίκ γενικός αναπληρωτής. Η Εύβοια. Ο Βονιφάτιος της Βερόνας. Πόλεμος με τη Βενετία. Ανακωχή .. **88**

Πέμπτο Κεφάλαιο

Πολεμικές επιχειρήσεις του Δον Αλφόνσου Φαντρίκ. Η Νεοπάτρα ενώνεται με την Αθήνα. Η Βοδονίτζα. Η ανακωχή του 1321. Προετοιμασίες του Βάλτερ. Οι Γκίτσι στην Καδμεία. Αποχώρηση του Αλφόνσου. Ανακωχή με τη Βενετία. Αποτυχημένη εκστρατεία του Βάλτερ. Οι Ατζαγιόλι στη Φλωρεντία. Ο Νικόλαος Ατζαγιόλι. Η αυτοκράτειρα Αικατερίνη. Θάνατος του Αλφόνσου. Ο οίκος των Φαντρίκ. Δυναμώμα των Οσμανλήδων στη Μικρασία. Σταυροφορία. Ο Ουμβέρτος της Βιέν και η Εταιρεία. Οι Σικελοί δούκες. Οι γενικοί αναπληρωτές. Ο Ματθαίος Μονκάδα. Θάνατος του Βάλτερ της Μπριέν. Το δεσποτάτο της Σπάρτης. Ο Ρογήρος de Lauria. Ο Νικόλαος Ατζαγιόλι, αυθέντης της Κορίνθου. Ο θάνατος αυτού του μεγάλου στρατοπεδάρχη. Φράγκοι και Έλληνες **123**

Έκτο Κεφάλαιο

Η οικογένεια Ατζαγιόλι. Ο Νέριο, καστελάνος της Κορίνθου. Οι Τούρκοι στη Θράκη. Ο Ρογήρος de Lauria τους δέχεται στη Θήβα. Κρίσιμη κατάσταση στην Εταιρεία. Ο Ματθαίος Μονκάδα γενικός αναπληρωτής. Τυρανία του Πέτρου de Puig. Η διακυβέρνηση του Ρογήρου de Lauria. Οι Enghien στην Αργολίδα. Ο Ματθαίος de Peralta γενικός αναπληρωτής. Οι δυνάμεις της Ευρώπης, ο πάπας και οι Τούρκοι. Σύνοδος στη Θήβα. Ο Νέριο Ατζαγιόλι κυριεύει τα Μέγαρα. Ο Λουίς Φαντρίκ γενικός αναπληρωτής. Ο οίκος των Φαντρίκ. Μετά το θάνατο του Φιλίππου του Τάραντα τα δικαιώματα επί της Αχαΐας τα κληρονομούν οι Baux **165**

Έβδομο Κεφάλαιο

Θάνατος του Φρειδερίκου Γ' της Σικελίας. Η Εταιρεία ανακηρύσσει δούκα της Αθήνας τον Δον Πέδρο Δ' της Αραγωνίας. Εμ-

φάνιση της Εταιρείας των Ναβαρρέζων μισθοφόρων στην Ελλάδα. Διεισδύει στη Βοιωτία και την Αττική και κυριεύει τη Θήβα. Οι Καταλάνοι υπερασπίζονται την Ακρόπολη της Αθήνας. Ο Δημήτριος Ρέντης. Τα καταστατικά της Αθήνας και η αναγνώριση του Πέδρο Δ' ως δούκα. Τα καταστατικά των Σαλώνων. Τα τιμάρια του Λούις Φαντρικ. Ο Πέδρο Δ' και η Ακρόπολη της Αθήνας. Ο Δον Χουάν Φερνάντεθ της Χερέδια. Ο Δον Πέδρο και οι Καταλάνοι άρχοντες του δουκάτου **193**

Όγδοο Κεφάλαιο

Ο υποκόμης Ροκαμπέρτι γενικός αναπληρωτής. Αποχώρηση των Ναβαρρέζων στην Ήλιδα. Οι τιμαριώτες βαρόνοι του καταλάνικου δουκάτου. Θάνατος του τελευταίου κόμη των Σαλώνων. Η χήρα του Ελένη και η κόρη του Μαρία. Επιστροφή του Ροκαμπέρτι στην Ισπανία. Ο Ραμόν της Βιλανόβα αναπληρωτής του. Οι Ναβαρρέζοι στο Μοριά. Ο Ρογήρος και ο Αντώνιος de Lauria αντιβασιλιάδες του δουκάτου. Παρακμή της Καταλάνικης Εταιρείας. Επαφές και στόχοι του Νέριο στην Αθήνα. Κυριεύει την πόλη. Θάνατος του Πέδρο Δ'. Η Ακρόπολη παραδίνεται στον Νέριο. Τέλος της καταλάνικης κυριαρχίας **220**

Τέταρτο Βιβλίο

Πρώτο Κεφάλαιο

Φλωρεντία και Αθήνα. Ανατροπή στο δουκάτο της Αθήνας απ' τον Νέριο. Εξαφάνιση του τιμαριωτισμού. Προσέγγιση των Ελλήνων. Ανασύσταση της ελληνικής αρχιεπισκοπής στην Αθήνα. Αυξανόμενη επικράτηση της ελληνικής εθνότητας. Οι Μέδικοι στην Αθήνα. Μετανάστευση των Αλβανών στην Ελλάδα. Νέριο και Βενετία. Συγγενεύει με τον Θεόδωρο του Μυστρά και τον Κάρολο Τόκκο. Η Βενετία αποχτά το Άργος και τη Ναυπλία. Ο Θεόδωρος κατακτά το Άργος. Ο Νέριο στα χέρια των Ναβαρρέζων. Εξαγοράζει τον εαυτό του με μια συνθήκη. Ο Νέριο και ο Αμαδαίος Ζ' της Σαβοΐας. Γίνεται φόρου υποτελής στο σουλτάνο. Ο Λαδίσλαος της Νεάπολης επικυρίαρχος της Αθήνας. Ο Θεόδωρος παραδίνει το Άργος στους Βενετσιάνους. Θάνατος του Νέριο ... **243**

Δεύτερο Κεφάλαιο

Η διαθήκη του Νέριο. Κληροδοτεί την Αθήνα στην εκκλησιά του Παρθενώνα και ορίζει τη Δημοκρατία της Βενετίας προστάτιδα

του Δουκάτου. Ο Κάρολος Τόκκο. Η ελληνική εθνική φατρία στην Αθήνα. Οι Τούρκοι παίρνουν την πόλη. Οι Βενετσιάνοι τους εξαναγκάζουν ν' αποχωρήσουν. Η σιμορία αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της Αθήνας. Εκστρατεία των Τούρκων. Η Νεοπάτρα και τα Σάλωνα. Η μάχη στη Νικόπολη. Η πτώση του Άργους. Απελπιστική η θέση του δεσπότη Θεόδωρου. Ο Αντώνιος Ατζαγιόλι παίρνει την Αθήνα **272**

Τρίτο Κεφάλαιο

Εισβολή του Ταμερλάνου στη Μικρασία. Η μάχη της Άγκυρας και η διάλυση του κράτους των Οσμανλήδων. Επιστροφή του αυτοκράτορα Μανουήλ απ' τη Δύση. Εμφύλιος πόλεμος των γιων του Βαγιατζίτ. Ο σουλτάνος Σουλεϊμάν. Σύναψη ειρήνης των δυνάμεων της Ανατολής μαζί του. Η Βενετία αναγνωρίζει τον Αντώνιο Ατζαγιόλι ως κύριο της Αθήνας. Ανασύσταση του κράτους των Οσμανλήδων. Ο Μωάμεθ Α'. Κατάλυση της Ηγεμονίας της Αχαΐας. Οι Έλληνες του Μυστρά κατακτούν ολόκληρο το Μοριά. Η Βοδονίτζα. Ο Μανουήλ στην Πελοπόννησο. Ανέγερση του Εξαμιλίου. Ο Μυστράς. Η δεσποτική αυλή του. Γεμιστός Πλήθων **294**

Τέταρτο Κεφάλαιο

Θάνατος του Μωάμεθ Α'. Εκστρατεία του Μουράτ Β' στην Πελοπόννησο. Ο Αντώνιος Ατζαγιόλι και η οικογένειά του. Ο Νέριο Ατζαγιόλι. Οι Φλωρεντίνοι στην Αθήνα. Ο Αλφόνσος Ε' της Αραγωνίας. Η κατάσταση στην Κωνσταντινούπολη και την Πελοπόννησο. Οι Παλαιολόγοι στην Πάτρα. Άλωση της Θεσσαλονίκης απ' τους Τούρκους. Η Ήπειρος. Το δουκάτο της Αθήνας υπό τον Αντώνιο. Οι Αλβανοί. Δουλεία και δουλοπαροικία. Η Αθήνα. Ο φράγκικος πύργος της Ακρόπολης. Το παλάτι των Ατζαγιόλι στα Προπύλαια **314**

Πέμπτο Κεφάλαιο

Θάνατος του Αντώνιου Ατζαγιόλι. Αναταραχή στην Αθήνα. Η χήρα του δούκα κι ο άρχοντας Χαλκοκονδύλης. Ο Αθηναίος ιστοριογράφος Χαλκοκονδύλης. Τα χρονικά του Μορέως. Ο Νέριο Β', δούκας της Αθήνας. Διώχεται και φεύγει στη Φλωρεντία. Η ενωτική σύνοδος της Φλωρεντίας. Επιστροφή του Νέριο Β' στην Αθήνα **345**

Ἑκτο Κεφάλαιο

Ο Κυριάκος ἀπ' τὴν Ἀγκώνα. Οἱ ἀπαρχές τῆς ἀρχαιολογίας. Ο ε-
ρειπιώνας τῆς Ἀθήνας. Συλλογὴ ἐπιγραφῶν, ἐκθέσεις καὶ σχέδια
τοῦ Κυριάκου. Παραδοξολογικὲς θεωρήσεις τῶν ἀρχαίων μνημεί-
ων. Ἀποσπάσματα περιγραφῆς τῆς Ἀθήνας **366**

Ἑβδομο Κεφάλαιο

Ο Κωνσταντῖνος καλεῖ τοὺς Ἕλληνας σὲ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθε-
ρία. Ο Μουράτ ἐκπορθεῖ τὸ Ἐξαμίλι. Οἱ δεσπότες τῆς Πελοποννή-
σου υποτάσσονται. Ο Κωνσταντῖνος ΙΑ', τελευταῖος Ἕλληνας
αυτοκράτορας. Ο Μωάμεθ Β' γίνεταὶ σουλτάνος. Θάνατος τοῦ Νέ-
ριο Β'. Ἡ χήρα δούκισσα καὶ ὁ Κοσταρίνι. Ο Φράνκο γίνεταὶ δού-
κας τῆς Ἀθήνας. Ἄλωση τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἐξέγερση τῶν
Ἀλβανῶν τοῦ Μοριά. Κατάλυση τοῦ δουκάτου τῆς Ἀθήνας. Ἐκ-
στρατεία τοῦ Μωάμεθ Β' στὴν Πελοπόννησο. Ὑποταγὴ αὐτῆς τῆς
χώρας. Ο σουλτάνος ἐπισκέπτεται τὴν Ἀθήνα. Τέλος τῆς χριστι-
ανικῆς λατρείας στὸν Παρθενῶνα. Το τέλος τῶν τελευταίων Πα-
λαιολόγων στὴν Ἀχαΐα. Δεύτερη ἐπίσκεψη τοῦ Μωάμεθ στὴν Ἀθή-
να. Το τραγικὸ τέλος τοῦ τελευταίου δούκα τῆς Ἀθήνας καὶ τοῦ οἴ-
κου τοῦ. Ο Παρθενῶνας διαρρυθμίζεται σὲ τζαμί **396**

Ὀγδοο Κεφάλαιο

Οἱ μεγάλες δυνάμεις τῆς Εὐρώπης καὶ τὸ κράτος τῶν Ὁσμανλή-
δων. Ἡ Ἀθήνα ὑπὸ τοὺς Τούρκους. Οἱ πόλεμοι τῆς Βενετίας με-
τὰ τοὺς Τούρκους. Το χάσιμο τῶν ἀποικιῶν τῆς στὴν Ελλάδα. Ἡ μέ-
γιστη ἀνάπτυξη τῆς δυνάμεως τῶν σουλτάνων. Ἡ Δύση ἐγκαταλεί-
πει τὴν Ελλάδα. Ἡ Ἀθήνα ξεπέφτει στὴν ἀφάνεια καὶ τὴ λήθη. Ἡ
ἀνθρωπιστικὴ γνῶση καὶ ἡ Ἀθήνα. Οἱ Γάλλοι ἰησοῦιτες καὶ κα-
πουτσινοὶ, ἰδρυτές τῆς τοπογραφικῆς ἐρευνας τῆς πόλης. Ο Babin,
ὁ Guillet, ὁ Spon καὶ ὁ Wheeler. Οἱ Βενετσιάνοι μετὰ τὸν Μοροζίνη
παίρνουν τὴν Ἀθήνα. Καταστροφὴ τοῦ Παρθενῶνα. Ἡ ἐρευνα τῶν
ἀρχαιοτήτων τῆς Ἀθήνας ἀπ' τοὺς Ἄγγλους. Ο φιλελληνισμὸς
τῆς Δύσης. Ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ελλάδας. Ἡ Ἀθήνα πρωτεύουσα
τοῦ βασιλείου τῶν Ἑλλήνων **431**

Φερδινάνδος Γρηγορόβιος **471**

Ευρετήριο ὀνομάτων καὶ τοπωνυμῶν Πρώτου Τόμου **475**

Ευρετήριο ὀνομάτων καὶ τοπωνυμῶν Δεύτερου Τόμου **488**

Ευρετήριο ὀνομάτων καὶ τοπωνυμῶν Τρίτου Τόμου **502**